

1982/83:80

Fredagen den 11 februari

Kl. 09.00

1 § Justerades protokollen för den 3 innevarande månad.

2 § Upplästes följande inkomna skrivelse:

Till riksdagen

Anhåller härmed att bli entledigad från uppdraget som suppleant i riksdagens utrikesutskott.

Stockholm den 8 februari 1983

Kurt Hugosson

Kammaren biföll denna anhållan.

3 § Talmannen meddelade att *Bertil Jonasson* (c) denna dag återtagit sin plats i riksdagen, varigenom *Sigrid Danielssons* uppdrag som ersättare upphört.

4 § Svar på fråga 1982/83:256 om reglerna för uppehållstillstånd för vissa grupper av utländska kvinnor

Anf. 1 Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! Margareta Persson har frågat mig vilken praxis regeringen och invandrarverket använder när man bedömer uppehållstillstånd för utländska kvinnor som tagit ut skilsmässa efter kortvariga äktenskap på grund av misshandel eller hot om detta.

Jag kan av olika skäl inte här kommentera det enskilda fall som Margareta Persson nämner i sin fråga.

Min personliga uppfattning i principfrågan torde vara välkänd efter den interpellationsdebatt som fördes den 15 februari 1982, då praxis på detta område ingående diskuterades.

Beträffande sådan invandring som frågan avser tillämpar Sverige en

*Om reglerna för
uppehållstillstånd
för vissa grupper
av utländska kvin-
nor*

huvudprincip som innebär ett krav på två års sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden innan utlänningen accepteras som invandrare. Upphör förhållandet innan dess skall han eller hon i normalfallet utvisas.

För den grupp kvinnor som Margareta Persson berör i sin fråga har regeringen emellertid ansett att det finns anledning göra avsteg från huvudprincipen. För att inte tvinga invandrarkvinnor att utstå misshandel under i värsta fall två år. För att undvika negativa effekter av tvåårsregeln får kvinnor som på grund av misshandel tvingas bryta förhållandet under tvåårsperioden stanna i Sverige, om de i hemlandet riskerar att utsättas för svårigheter.

Enligt vad jag inhämtat tillämpar invandrarverket samma praxis som här redovisats.

Anf. 2 MARGARETA PERSSON (s):

Herr talman! Jag tackar för svaret, som visar en positiv syn på hur tillämpningen skall vara i sådana här tragiska fall där kvinnor har misshandlats och därför bryter upp från äktenskapet.

Trots att både den nuvarande och den tidigare invandrarministern har deklarerat detta synsätt, framkommer det fortfarande enskilda fall som tycks ha misshandel som bakgrund. I tidigare riksdagsmotioner har det påpekats att det på grund av hemländernas kvinnosyn kan vara omöjligt för en skild kvinna att återvända till sitt hemland och där leva ett anständigt liv. Också i denna fråga har den tidigare invandrarministern deklarerat att större hänsyn skall tas till de problem som kan uppstå för kvinnorna när de återvänder till sina hemländer. Dessa uttalanden har också följts upp i en rekommendation från invandrarverket.

I anslutning till behandlingen av en motion uttalade förra året arbetsmarknadsutskottet här i riksdagen att kvinnor som förtrycks på grund av sitt kön borde kunna söka en hemvist i Sverige med status som flykting.

Jag har två frågor att ställa till statsrådet.

Anser statsrådet att invandrarverket tar tillräcklig hänsyn till de problem fränskilda kvinnor kan få när de återvänder till sina hemländer?

Den andra frågan illustrerar jag med ett exempel, eftersom vi här i kammaren inte kan ta upp enskilda fall. En kvinna skiljer sig från sin man här i Sverige därför att hon enligt uppgift har misshandlats. Eftersom äktenskapet inte har varat i två år riskerar hon utvisning. Myndigheterna tror henne inte när hon anför misshandel som orsak. Hon utvisas därmed. Om hon då kommer från ett land, där kvinnosynen är mycket fördömande mot kvinnor som är fränskilda, där föräldrarna också tar avstånd osv., kan hon då söka ett nytt tillstånd att få komma till Sverige och i ansökan ange att hon blir förföljd på grund av sitt kön?

Anf. 3 Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! De principiella problem som Margareta Persson har tagit upp i sin fråga finns det stor anledning att se mycket allvarligt på. Det är allvarligt därför att den situation som dessa invandrarkvinnor hamnar i är svår att bedöma och svår att handlägga. Det är också svårt för svenska kvinnor att föra fram sina problem i sådana här situationer. Därför är det viktigt att vi på alla nivåer med både ömsinhet och varsamhet handlägger de problem av det här slaget som kvinnor har.

Vi skall också komma ihåg att det sker en mycket seriös prövning av varje ärende individuellt och att man försöker se till alla omständigheter i fallet. Man försöker också att verkligen ta hänsyn till hur en kvinna som är frånskild kan bli behandlad om hon återvänder till sitt hemland, varvid skilsmässan i sig också kan vara skäl till att hon får stanna i landet.

När det gäller den andra frågan, om att kvinnor inte skall kunna diskrimineras på grund av sitt kön, ser den svenska regeringen positivt på att man skall kunna arbeta vidare i det internationella sammanhanget, dvs. för att följa upp Genèvekonventionen.

Anf. 4 MARGARETA PERSSON (s):

Herr talman! Om en kvinna har hamnat i en sådan situation när hon återvänt till sitt hemland att hon blir trakasserad på grund av sitt kön, är det då ett råd som statsrådet kan ge denna kvinna – oavsett varför hon brutit upp från äktenskapet här i Sverige – att hon skall göra en förnyad ansökan om att få komma till Sverige?

Anf. 5 Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! Det är viktigt att de kvinnor som hamnar i denna bekymmersamma situation får allt stöd och all hjälp både av juridiska ombud och, kanske framför allt, av sociala myndigheter och de organisationer som finns bland invandrarkvinnorna själva. Jag tror att vi alla har anledning att på olika sätt ställa upp för dem, så att de kan berätta om sitt bekymmersamma ärende på ett vettigt sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Anmälades och bordlades

Kulturutskottets betänkande

1982/83:19 Anslag på tillägsbudget II (prop. 1982/83:101 delvis)

Utbildningsutskottets betänkande

1982/83:13 Anslag till utbildningsdepartementet m. m. (prop. 1982/83:100 delvis)

Jordbruksutskottets betänkande

1982/83:23 Anslag på tillägsbudget II (prop. 1982/83:101 delvis)

Nr 80

Fredagen den
11 februari 1983

*Om reglerna för
uppehållstillstånd
för vissa grupper
av utländska kvin-
nor*

Fredagen den
11 februari 1983

*Meddelande om
interpellation*

*Meddelande om
fråga*

6 § Meddelande om interpellation

Meddelades att följande interpellation framställdes

den 11 februari

1982/83:68 av *Bertil Jonasson* (c) till industriministern om avsättningsmöjligheterna för svensk stålindustri:

Stålindustrin har länge varit en viktig motor i den svenska ekonomin. Det är den alltjämt, även om stålindustrin under senare år till följd av den internationella ekonomiska krisen haft stora problem. En effektiv och väl utnyttjad produktionsapparat, en stabil hemmamarknad och intensiva exportansträngningar kan ge stålindustrin en god framtid.

Bilindustrin har hittills endast köpt marginella kvantiteter från SSAB. Såväl Volvo som Saab ställer självfallet krav på att såväl kvalitet som pris står sig i internationell konkurrens. På SSAB:s anläggningar i Borlänge har man ett visst behov av ytterligare inkörningstid innan man är redo att konkurrera fullt ut.

Det synes mig angeläget att söka vidga SSAB:s hemmamarknad. Härigenom ges en god grund också för exporten. Kan anläggningarna utnyttjas effektivt, kan produktionen ske också till ett mera konkurrenskraftigt pris. SSAB bör också söka andra avsättningsmöjligheter, t. ex. för svetsade stålrör.

Mot bakgrund av det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till industriministern få ställa följande fråga:

Hur bedömer industriministern SSAB:s framtida avsättningsmöjligheter på hemmamarknaden och för exporten samt vilka nya avsättningsmöjligheter står att finna för svensk stålindustri?

7 § Meddelande om fråga

Meddelades att följande fråga framställdes

den 10 februari

1982/83:271 av *Gunilla André* (c) till justitieministern om tillämpningen av den nya namnlagen:

Bland målsättningarna med förändringarna i namnlagen våren 1982 var att ge människorna ökad frihet att välja namn.

Vid tillämpningen har en del problem framkommit. Exempel: Två makar har varit gifta sedan länge, kvinnan tar mannens efternamn. När de önskar byta namn till det namn som mannens farmoder hade som ogift, visar det sig vara nästan omöjligt för kvinnan att få detta namn på grund av vissa spärregler.

Att lagen kan få denna effekt torde bero på ett förbiseende.

Nr 80

Har justitieministern för avsikt att ta initiativ till korrigeringar i namnlagen för att undanröja icke avsedda effekter?

Fredagen den
11 februari 1983

8 § Kammaren åtskildes kl. 09.09.

*Meddelande om
fråga*

In fidein

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert